

Inhoud

- Organisatie, werkgroepen en bruikleengevers 4
Woord vooraf, door Maurits Smeyers 9

Bijdragen

- Dirk Bouts, een Vlaams primitief te Leuven, door Maurits Smeyers
13
- Distinguishing Between Bouts and Stuerbout as Official City Painters,
by Jacob Wisse
19
- The Living Bread. Dirk Bouts and the Last Supper, by Maurits Smeyers
35
- Een vrome herenmaaltijd in Leuven.
Theologische analyse van het Laatste Avondmaal door Dirk Bouts,
door Jan van Lier
59
- Dirk Bouts' Laatste Avondmaal,
een belangrijk keerpunt in de evolutie van de perspectief
in de schilderkunst van de Nederlanden, door Aimé en Henri Pauwels
71
- Typologische beeldvoorstellingen in de late 15de en de vroege 16de eeuw,
door Bert Cardon
97
- Eenduidig dogma, veelzijdig beeld. Omtrent de mystieke wijnpers,
door Barbara Baert
109
- De Marteling van de H. Erasmus door Dirk Bouts.
Een speurtocht naar inspiratiebronnen en navolgingen, door Katharina Smeyers
127
- “Wat hemlieden toebehoort die vonnesse wijzen zullen”.
Bouts' werk voor het Leuvense stadhuis in een ruimer perspectief,
door Cyriel Stroo en Rita Van Dooren
137
- “Een tafereel van ons Heeren oordeel”.
De functie en de betekenis van een Laatste Oordeelsvoorstelling
in een middeleeuwse raadzaal,
door Jacob van Leeuwen
153
- Het boogmotief bij de Vlaamse primitieven.
Een synthese, door Anke Esch
165

De prijs van de schilderijen van Dirk Bouts, door Raymond Van Uytven
181

Economische kanttekeningen bij Dirk Bouts en het 15de-eeuwse Leuven,
door Leo Van Buyten
189

'Waar Abraham de mosterd haalde'.
Over kunstenaars en hun adviseurs in Leuven tijdens de 15de eeuw,
door Brigitte Dekeyzer
201

Realia, graadmeter voor de vestimentaire symboliek.
Bijdrage tot een verdere analyse van de 'Boutsgarderobe', door Mireille Madou
211

Fleurs de vanité et jardins de paradis.
Polysémie du "langage des fleurs" chez Bouts, par Dominique Vanwijnsberghe
223

La copie chez les Primitifs flamands et Dirk Bouts, par Hélène Mund
231

De vervlogen taal van Dirk Bouts.
Nieuwe tendensen in de 16de-eeuwse Leuvense schilderkunst,
door Yvette Bruijnen
247

Observations on Underdrawing and the Creative Process in Some Dirk Bouts Paintings,
by J.R.J. van Asperen de Boer
259

La Justice d'Otton de Dirk Bouts.
Panneaux et cadres, par Pascale Syfer-d'Olne,
Hélène Verougstraete et Roger Van Schoute
267

Les Chefs de Saint Jean-Baptiste attribués à l'entourage de Bouts.
Considérations sur la datation à partir de l'étude de l'état matériel,
par Roger Van Schoute, Hélène Verougstraete,
avec la collaboration de Diane de Crombrughe
277

Nieuwe onderzoeksmethoden in de studie van de 15de-eeuwse architectuur.
De steenhouwchronologie en het onderzoek van de steenmerken.
De bouwgeschiedenis van de gotische Sint-Pieterskerk te Leuven,
door Frans Doperé
281

La restauration du triptyque du Saint Sacrement de Dirk Bouts,
par Liliane Masschelein-Kleiner, Livia Depuydt-Elbaum, Régine Guislain-Wittermann,
Nicole Goethgebeur et Robert Ghys
303

Catalogus

Tentoonstelling Sint-Pieterskerk

1. De Sint-Pieterskerk: een laatgotische droom 322
2. Een rondgang in koor en kooromgang 330

Tentoonstelling Predikherenkerk

Inleiding. – Dirk Bouts, een Vlaams primitief te Leuven 357

1. Leuven in Brabant 357
2. Dirk Bouts en zijn familie 364
3. Dirk Bouts portrettist 378

Deel I. - De stille wereld van Dirk Bouts en zijn navolgers 379

1. Schilderijen 379
2. Tekeningen 423
3. De vervlogen taal van Dirk Bouts. Nieuwe tendensen in de 16de eeuw 433
4. Imaginair Museum 435

Deel II. - Vroomheid en recht. De hoofdwerken van Dirk Bouts 455

A. Schilderijen voor de Leuvense Sint-Pieterskerk 455

1. Het Laatste Avondmaal 455
  - 1.1. Opdracht en geschiedenis 455
  - 1.2. Bouts' raadgevers 462
  - 1.3. De betekenis van het Laatste Avondmaal 471
    - 1.3.1. Het Oude en Nieuwe Testament: schaduw en licht 471
    - 1.3.2. De heilzame eucharistie 476
    - 1.3.3. De eucharistie in beeld 485
    - 1.3.4. Het Laatste Avondmaal als inspiratiebron 517

2. De Marteling van de H. Erasmus 519
  - 2.1. Een enigmatisch opdrachtgever 519
  - 2.2. Van kaapstander tot marteltuig 521
  - 2.3. Een model tot navolging 527

B. Bouts' werk voor het Leuvense stadhuis 530

1. De opdracht 530
2. Het ideaal van het 'Rechtvaardig Bestuur' 543
3. Het voorbeeldig oordeel van de *exempla iustitiae* 543
4. Rechtspraktijken 548

C. Realia in Bouts' hoofdwerken 552

Deel III. - Dirk Bouts ter studie 555

1. De 'taal' van de schilder 555
  - 1.1. Dirk Bouts en de perspectief 555
  - 1.2. Dirk Bouts en de Paradijspoort 555
2. Bouts in veelvoud 558
  - 2.1. De Madonna met het zoenende Kind 559
  - 2.2. Christus met de doornenkroon 563
  - 2.3. Het hoofd van Sint-Jan de Doper op een schotel 568

- 3. Dirk Bouts en de schildertechniek 574
  - 3.1. Schilderen in de 15de eeuw 574
  - 3.2. De Gerechtigheid van keizer Otto in het laboratorium 574

4. Dirk Bouts op de werktafel der geleerden 580

5. De restauratie van het Laatste Avondmaal 584

Bruikleengevers 585

Auteurs 586

Herkomst van de illustraties 587